

samme Kapital og den samme Arbeidskraft i en anden Produktion, vilde man ogsaa have beriet Landet med den samme Sum, og Forholdet vilde have være ganske det samme, hvad enten man selv producerede Sukker eller producerede andre Varer, hvorfor man kunde faae dette Sukker, forudsat man kunde faae Sukkeret for samme Pris. — Det, der skulde bevises, er, at denne Anvendelse af Kapital og Arbeidskraft var saa meget mere fordelagtig end enhver anden, at man nu vil mere Sukker og for en billigere Pris, end man havde faaet, naar man havde produceret andre Gjenstande; men det har jeg eneentlig ikke set noget Bevis for. Jeg tror saaledes, at det bestemt maa fastholdes, at skulde der gjøres Noget for at hjælpe disse bestaaende Roesukkerfabriker udover de Vanskeligheder, de have havt at kjæmpe med, kan det ikke være af Hensyn til de deri anvendte Kapitaler eller af Hensyn til Arbejderbefolkningen eller af Hensyn til Landets samlede Produktion, men det maa ene og alene være af Hensyn til den Betydning, som denne Industri kan have for vort Landbrug. Jeg kommer her ind paa et Omraade, hvor jeg tilstaar, at jeg ikke har den fornødne Sagskundskab til at kunne fælde nogen egentlig afgjørende Dom, men jeg maa fastholde, at det er Landbruget, hvem Bevisbyrden paa-hviler, og det forekommer mig endvidere efter mit personlige Skjøn, at Beviset endnu ikke er fuldkomment ført. Jeg vil ikke paastaa, at det ikke skulde kunne føres, der er endog fremkommet meget vægtige Argumenter derfor, men der hersker selv iblandt Landmænd meget a'vigende Meninger om Spørgsmaalet, jeg tror ialfald som antydet, at der ikke er fremkommet noget tilstrækkeligt Bevis i Sagen. Det forekommer mig, at hvad der skulde bevises, var for det Første, at man ved at yde Fabrikerne en saadan Hjælp, som maatte blive foreslaaet, virkelig hjalp dem ud over en blot temporær, forbigaaende Vanskelighed og derved sikrede deres Eksistens. Det kan naturligvis være vanskeligt at føre et egentligt Bevis for dette, det forekommer mig, at det, der i Diebliffet foreligger, snarere peger i modsat Retning. Det er nemlig anerkjendt fra alle Sider, at den ene af disse Fabriker, den, der findes i Odense, ikke har lidt under Mangel paa Kapital. Dersom Forholdet nu var det, at man ved Hjælp af Kapitaltilskud kunde komme ud over en blot forbigaaende Vanskelighed og derefter naae hen til en i og for sig fordelagtig og lønnende Virksomhed, indier jeg ikke rigtig, hvorfor ikke de danske Sukkerfabriker have villet anvende denne lille Kapitalforøgelse i Odense for at bringe et heldigt Resultat ud af de Kapitaler, som ere nedlagte i Fabriken der. Man har opstillet en Beregning over den Vanskelighed, som det nu har at faae Roer, og den Indflydelse, som det vilde faae, hvis man kunde betale Mere for disse Roer, men jeg maa fastholde, at, naar man saaledes gaar ud fra,

at, dersom Afgiften kaldt bort eller blev nedsat kunde man betale Mere for Roerne, tænker man her paa permanente abnorme Forhold, og det maatte da være berettiget at svare, at, naar man ud fra, at Afgiften skulde falde bort, saa kunde man ogsaa gaa ud fra, at Tolden paa Sukker kunde falde bort, og saa blev Spørgsmaalet, om det overhovedet her i Landet kunde betale sig at producere Sukker. Her er et Punkt, hvor det forekommer mig, at der ikke endnu er ført det Bevis, som man maatte fordrø og ønske. Jeg forlanger ikke, at man skal føre et fuldstændig mathematisk Bevis paa dette Omraade, thi det anser jeg for temmelig ugjærligt, men der maa godtgjøres en større Sandsynlighed, end det forekommer mig, at der for Diebliffet er braagt tilveie for, at disse Fabriker med en saadan Hjælp af den ene eller anden Art kunde komme ind paa en Virksomhed, som kan gaa af sig selv i Fremtiden og være tilstrækkelig lønnende og frugtbringende. Det forekommer mig endvidere, at det fra Landbrugets Standpunkt skulde bevises, at Sukkerindustrien ikke blot har en meget betydelig og særdeles vigtig Indflydelse paa vort Agerbrugs Udvikling, men at den ogsaa øver denne Indflydelse paa en saadan Maade, at den ikke kan naas ad anden Veie. Jeg skal ikke her forbyde mig eller blande mig i den Strid, som er bleven ført om Joberoer og Sukkerroer; men det er forekommet mig, naar jeg har betragtet, hvad der er fremkommet fra begge Sider, at dette Spørgsmaal heller ikke kan siges at være afgjort med tilstrækkelig Udlydighed og Klarhed til Gunst for Sukkerroen. — Jeg vil endnu i denne Forbindelse pege paa et Forhold, som jeg maasse rigtigere kunde have anført tidligere, men jeg skal dog tage det med her. Det er Spørgsmaalet om denne Industris Betydning for Landets Arbeidskapital. Det forekommer mig, at dette Spørgsmaal har en svag Side, og det er den, at denne Industris Afhængighed af Naaproduktet, som ikke kan taale synderlig Transport, gjør den mindre stabil og mindre sikker end adskillige andre Fabrikationer. Jeg skal i saa Henseende henvise til, hvad vi i Diebliffet se i Frankrig. Der har i indværende Efteraar været en saadan Mangel paa Naakstof, at der kun er produceret 16 Millioner Hektoliter flydende Sukkerstof i Stedet for 26 Millioner, og det har ført til, at af 523 Fabriker have kun de 477 kunnet gjøre den sidste Kampagne med, eller med andre Ord at 46 Fabriker have standset deres Virksomhed. Der er her altsaa et Moment, som medfører en særlig Usikkerhed i denne Industri, og jeg tror, at man ogsaa maa tage dette Moment under fornøden Overveielse. — Mit Standpunkt i denne Sag er altsaa for Diebliffet saaledes, at, dersom det kan paavises med nogenlunde Bestemthed og Sandsynlighed, at man ved en Statshjælp vilde hjælpe disse Fabriker udover en blot forbigaaende Vanskelighed og derved fremhjælpe dem